

REVISJONIKOMISJONI ARUANNE

Revisjonikomisjon, koosseisus Jane Cathlyn Meigas ja Kristin Pintson, annab ülevaate ja hinnangu Eesti Õpilasesinduste Liidu (edaspidi Õpilasliit või EÕEL) tegevustele perioodil 2023 juuni kuni 2024 aprill.

Revisjonikomisjoni hinnangul on Õpilasliit olnud terve tegevusaasta vältel väga produktiivne ning asjalik. Seega on hinnang tegevusele positiivne. Ametisolev juhatus on suures osas saavutanud püstitatud eesmärgid, realiseerinud plaanid ja tegevusaruandes välja toodud tegevused. Vaatamata murrangulisele ajale haridusmaastikul on Õpilasliit saavutanud ka meediaväljaannetes kõlapinna, mille kaudu on õpilaste seisukohad avalikkuse ette toodud.

Õpilasliidu 2022-2026 arengukava eesmärkide saavutamine on varasemate aastatega võrreldes paranenud. Selleks aastaks püstitatud eesmärgid ning läbiviidud tegevused on toetanud arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamist ning oluline on sellega jätkata. Praeguseks probleemiks on jätkuvalt finantspool ning selle kaudu Õpilasliidu jätkusuutlikkuse tagamine. Samuti on passiivsete koolide hulk ning Õpilasliidu liikmeskoolide arvu suurendamine problemaatilised.

Tähelepanu tasub hoida sellel, et Õpilasliidu poolt korraldatavatel üritustel tuleb hoida osalust suurena, sest nende kaudu viib Õpilasliit läbi oma tegevust ning organisatsioon püsib jätkusuutlikuna. Prioriteet on lõpuni viia ka brändiuuendus, mis praegusel juhul on kodulehe näol veel veidi poolik, kuid isegi poolikuna juba tunduvalt parem. Revisjonikomisjon kiidab Õpilasliidu logo uuendamist ning usub, et kogu brändiuuendus toob uut hingamist tervele organisatsioonile.

Revisjonikomisjoni aruande eesmärk on suunata ning toetada organisatsiooni tegevusi. Revisjonikomisjon on käesolevas aruandes võtnud fookusesse Õpilasliidu juhtimise ning jaganud selle 5 teemaplokki: (1) üldjuhtimine; (2) rahaasjad; (3) avaliku poliitika valdkond; (4) liikmete valdkond; (5) kommunikatsioonivaldkond.

Jane Cathlyn Meigas ja Kristin Pintson

12.04.2024, Tallinn

ÜLDJUHTIMINE

On hea meel näha, et viimase aasta jooksul on Õpilasliit teinud läbi märgatava arengu ning õpilaste huvikaitse aktiivsus ja kvaliteet on tõusnud. See väljendub peamiselt välise kommunikatsiooni rohkuses ning muu hulgas ka selle kvaliteetsuses. Õpilasliit on suutnud reageerida aktuaalsetele teemadele (näiteks viimatistest Tallinna ja Harjumaa riigigümnaasiumite ühiskatsete ebaõnnestumine ning Soome koolitulistamise juhtum) ning saavutanud kõlapinda tunnustatud meediaväljaannetes. Seejuures on reageeritud väga selge sõnumiga, kohati isegi jõuliselt.

Viimast tegevusaruannet vaadates on märgata, et tegevuste hulk on üsna suur, samas on need enamjaolt sisukad ning hea meel on ka tõdeda, et enamik on vähemal või rohkemal määral seatud eesmärgid saavutanud. Oluliste ja õnnestunud tegevustena toome välja brändi uuenduse, haridusplatvormi kaasajastamise, plaani muuta avaliku poliitika seisukohti ning hetkel planeerimisjärgus oleva integratsiooniprojekti.

Tunnustame nende sammude eest, mis on tehtud revisjonikomisjoni eelmise aruande kommentaaride tõttu - meile teadaolevalt on töös nii juhatuse üleandmise materjalide kokkupanek, regulaarselt antakse välja Q-tegija tunnustust, aktivistide valikul pööratakse tähelepanu Õpilasliidu järjepidevusele ja järelkasvule. Eraldi toome välja aktiivse töö Õpilasliidu alusdokumentidega, kus koostöö juhatuse, revisjonikomisjoni ja avaliku poliitika nõuniku vahel oli efektiivne ning üldkoosolekul võeti uued muudetud dokumendid vastu, mis varasemast paremini revisjonikomisjoni tööd reguleerivad.

Tuvastatud riskid ja soovitused

- Õpilasliidu tegevuskavas on suur roll igapäevastel tegevustel, mis korduvad aastast aastasse. Näiteks liikmete valdkonna puhul on baaskoolitusprogrammi läbiviimine või nendega kontakteerumine üldkoosoleku eesmärgil iga-aastane tegevus. See ei anna tegevuskavas head ülevaadet aga neist tegevustest, mis on planeeritud just konkreetsesse aastasse.
  - Soovitame sarnaselt eelmisele aruandele kaaluda nende tegevuste eemaldamist või tegevuskavas muul moel esitamist. Võimalus on need tegevused kirja panna iga valdkonna tegevuskava sissejuhatavas lõigus, mis kirjeldab, kuidas valdkonna igapäevane tegevus välja näeb. Juhatuse on kahe aruande vahelisel ajal teemale mõelnud, aga selget seisukohta ja/või põhjendusi revisjonikomisjon ei ole saanud.

- Finantsplaani loomine ei lähe tõenäoliselt libedalt, sest valdkonna eksperdid on kallid, samas ei ole Õpilasliidu sees kompetentsi, et finantsplaani ilma välise abita kokku panna.
  - Nagu ka tegevuskava on eesmärgiks seatud, siis üsnagi ainuke reaalne võimalus hea finantsplaani kokku panna, on leida Õpilasliidu vilistlaste seast keegi oma ala ekspert. Tõenäoliselt ei lähe tema leidmine kergelt, sest tegemist võib olla üsnagi nõela otsimisega heinakuhjast. Soovitame selle võtta oluliseks fookuseks, et finantsplaani kindlasti valmis saaks ning oleks lõpuks hästi koostatud ja reaalselt kasulik dokument.
- Sallivuskonverentsi korraldamine nõuab järjest rohkem tähelepanu ja erinevate variantide kaalumist. Üritusi õpilastele ja seotud koolitõtjatele tehakse palju, mistõttu on oluline, et Sallivuskonverents oleks korraldatud ja kommuniqueeritud professionaalselt.
  - Soovitame konverentsi võimalikult varakult planeerima hakata ning eraldi välja mõelda konkreetseid kommunikatsioonitegevusi, et jõuaks konverentsi sihtgruppi ning et sihtgrupist päriselt inimesed ka osalema tuleksid. Tegemist on üritusega, millele on antud suured ressursid, mida tuleb professionaalselt ära kasutada. Soovitame omalt poolt veel korraldada üritus ainult füüsilises formaadis (mitte kasutada hübriidi või veebi, äärmisel juhul hübriidi, aga sel juhul peavad olema kaasavad tegevused ka veebist osalejatele).

RAHAASJAD

Revisjonikomisjon tunnustab, et rahaasjades on varasemate aastatega võrreldes seis paranenud. Praeguses olukorras, kus aasta jooksul on peaaegu kõik kulutused igas valdkonnas tõusnud, on revisjonikomisjonil väga hea meel, et Õpilasliidu aasta tulem on ligi 1500 euroga plussis.

Revisjonikomisjon tuletab meelde, et erasektori toe otsimine ja selle reaalselt aasta eesmärgiks võtmine võiks olla miski, mida tõsiselt kaaluda. Meiepoolne soovitus oleks leida üks kindel aktivist, kelle ülesanne olekski erasektori sponsorite leidmine ning nendega koostöö edendamine. Ideaal oleks saavutada pikaajaline koostöö mitme sponsoriga, kes saaksid just rahaliselt Õpilasliitu panustada. Varasemate aastate toetus sponsorite näol on olnud ürituste raames oma toodete pakkumine, kuid lisaks sellele oleks ka rahaline toetus miski, mida organisatsioon aasta-aastalt üha rohkem vajaks.

- 2023. aasta augustis tehtud koosolekul arutati rahalise sõltumatuse osas arenguõppefondiga liitumist, mille kaudu oleks saanud 25 000 eurot ja mentori organisatsiooni arendamiseks. Siiski polnud konkreetne projekt see, mis oleks täitnud Õpilasliidu eesmärke.
  - Soovitus oleks hoida silmad-kõrvad lahti, et leida sarnast liiki projekt, mis aitaks Õpilasliitu ka eesmärkide saavutamisel ning rahalise sõltumatuse edendamisel. Rahaline toetus ja võimalik mentori olemasolu oleks äärmiselt kasulik ning pikas perspektiivis kindlasti väga arendav.
  - Soovitus oleks leida mentor, kes saaks finantsküsimumustes aidata, kellega konsulteerida Õpilasliidu rahalise olukorra parandamist ning võimalikke arenguid.

Majandusaasta aruanne

Majandusaasta aruandest nähtub, et 2023. aasta tulem on 1504 euroga plussis. See on väga positiivne, sest eelmisel aruandeaastal oli tulem 826 euroga miinuses. On näha, et aasta jooksul on kasutatud ressursse osatud hinnata ning tehtud kulutused on olnud mõstlikud.

Revisjonikomisjon toob siiski välja, et peab säilima kriitiline meel ning arusaam, millised kulutused on vajalikud, millised soovituslikud ja millised ei ole vajalikud. Samuti tuleks suuremaid kulutusi tehes alati kaaluda, et kas sellest kulutusest tulenevad plussid on suuremad, kui tehtud rahaline otsus. Seega iga suurem kulutus peaks teenima Õpilasliidule kasu ning otsuste tegemise juures tuleks kindlasti lähtuda sellest perspektiivist.

Tuvastatud riskid ja soovitused

- Kui 2022. aastal olid saabunud annetused ja toetused vähenenud, siis 2023. aastal on need taas suurenenud. Revisjonikomisjon toob välja, et annetuste ja toetuste saamise osas tuleb jätkata tegevustega, mis tagavad annetuste ja toetuste saamise. Mittetulundusühinguna on praegusel hetkel nii Haridus- ja Teadusministeeriumi kui ka teiste toetajate poolt saadud toetused organisatsioonile määravad. Kui HTM peaks oma toetusega tagant langema või kärbeta tulemusel toetust oluliselt vähendama, siis revisjonikomisjoni hinnangul puudub praegusel juhul reaalne plaan, mida ette võtta ning kuidas hoida organisatsioon toimivana.
  - Soovitus on taaskord aina rohkem tegeleda sponsorite ja toetuse otsimisega. Leida uusi koostööpartnereid, kes nii rahalise kui ka võimaliku muu abiga saaksid hoida kulutused madalamal või pakkuda rahalist toetust. Oluline on puhvri/reservi olemasolu, mida ettenägematutel juhtudel kasutada saab.

AVALIKU POLIITIKA VALDKOND

Revisjonikomisjonil on suurel määral põhjust kiita avaliku poliitika valdkonda tehtud tööde ja tegemiste eest. Eelmise tegevusaastaga võrreldes on tehtud läbi suured muudatused ning revisjonikomisjoni soovitusi on arvesse võetud. Selle aasta eesmärkideks olid muuhulgas haridusplatvormi kaasajastamine, kontrolltööde uuringu läbiviimine, sisendikorje ürituste läbiviimine, tervisekaitsenõuete osas pöördumiste tegemine ja arvamuskirjelduste koostamine. Aasta jooksul valmis kuus arvamuskirjeldust ning lisaks sellele võttis Õpilaskomitee sõna väga mitmel olulistel teemadel, saavutades laia kõlapinna ja esindatuse suurtes meediaväljaannetes. Usume, et kõik see on aidanud kaasa Õpilaskomitee atraktiivsusele ning üldisele kuvandile ja mainele.

Samuti on haridusplatvorm kaasajastatud ning toimusid kaks avaliku poliitika sisendikorje üritust, mis on revisjonikomisjoni hinnangul väga olulised ning aitavad edaspidist tööd tõhustada. Kontrolltööde uuringu tulemused avalikustatakse kõigi eelduste kohaselt maikuu alguses ning revisjonikomisjon on suures ootuses selle osas. Tegemist on suure ja olulise projektiga, mis on Õpilaskomitee liikmetele samuti oluline. Lisaks sellele oleme ootuses tervisekaitsenõuete osas, seda nii koolikottide kaalumise kampaania raames kui ka koolide tervisekaitsenõuete määruse uuendamise osas. Käesolevad tegevused pole veel lõpuni viidud, kuid nendega lõpuni minek, konkreetsete tulemuste saamine ja edaspidine rakendamine näitab Õpilaskomitee vajalikkust. Tunnustame valitud teemade eest ning ootame tulemusi!

Tuvastatud riskid ja soovitused

- Avaliku poliitika valdkonna tegevusena on planeeritud ka Eesti üldhariduskoolide võrdluseks kodulehe loomine. Käesolev projekt on revisjonikomisjoni teadmiste kohaselt natuke soiku vajunud, kuid esimesed sammud on tehtud.
  - Revisjonikomisjon soovib väga tugevalt kaaluda, mis on olulised aspektid, parameetrid ning nii õpilastele kui ka lastevanematele oluline info, mida kokku koondada. Üldhariduskoolide lõikes on väga erinevaid variante ning andmeid on võimalik koguda seinast sein. Kindlasti võiks tabelis olla välja toodud erinevad sportimisvõimalused, tugipersonali olemasolu, pakutavad õppeained, keeled ja huviringid, õpilasesinduse olemasolu ning muu oluline teave, mis võivad kooli valikul otsustavaks saada.
- Plaan oli ka AP vaimse tervise käsiraamatu valmimine, mis otsustati pädevuslikel põhjustel ära jätta. Revisjonikomisjon peab mõistlikuks, et selle tegemisest otsustati loobuda.

- Siiski soovitage vaimse tervise ja selle olulisuse osas teadlikkust tõsta, kuid leida selleks mõni teine viis. Võimalusteks on arvamuskonverentsi koostamine või uuringu läbiviimine, kuid ka lihtsama variandina Õpilaskoostöö sotsiaalmeedias teemale tähelepanu juhtida ning tuua omalt poolt teatud nippe või soovitusi (samalaadseid asju on ka varem Õpilaskoostöö poolt läbi viidud ning need on äärmiselt kiiduväärt tegevused).
- Nii praegusel kui ka eelmisel aastal on avaliku poliitika valdkonnas olnud kuus aktivisti, mida on teiste valdkondadega võrreldes vähem. Eelmises revisjonikomisjoni aruandes andis revisjonikomisjon soovitus aktivistide arvu tõsta, kuid arv on jäänud samaks. Õpilaskoostöö juhatus on leidnud, et suurt ülekoormust pole märgata olnud, kuid kuueliikmeline valdkond on olnud pigem efektiivsem.
  - Revisjonikomisjonil on rõõm, et AP valdkonna efektiivsus on kõrge ning tunnustab juhatust ja AP valdkonna aktiviste selle eest. Siiski tuleb tähelepanu pöörata, et mahukate tööde ja tegemiste keskel kõik üle pea ei kasvaks ning teha endast kõik, et valdkonna väiksus realiseeruks ka edaspidi plussi, mitte miinusena.

LIIKMETE VALDKOND

Tunnustame liikmete valdkonna jõudlust viia läbi baaskoolitusprogrammi. Arvud on endiselt suured ning see näitab valdkonna efektiivsust, mis on igati positiivne näitaja. Kiidame ka uue simulatsiooni “Koolidemokraatia ja koolipäeva algus” loomist, millel on revisjonikomisjoni arvates head eeldused viia koolidemokraatiat, selle sisu ning olulist koolipäeva alguse teemat veelgi rohkem õpilasesindusteni.

Tuvastatud riskid ja soovitused

- Liikmeskoolide arvu suurendamine ei ole hetkel piisavalt läbi mõeldud ja tulemuslikult eesmärgistatud.
  - Soovitame läbi mõelda konkreetsemad sammud, mida potentsiaalsete liikmeskoolidega ette võtta. Hetkel tegevusaruandes olev “ühenduse võtmine” ei ole revisjonikomisjoni hinnangul piisavalt tulemuslik. Lihtne on ette tulema olukord, kus kooliga on ühendust võetud, kuid sellele ei järgne midagi.
  - Soovitame eesmärgiks võtta konkreetse arvu koolide liitumine. Jah, arv saab ilmselt olema väike, aga on see-eest Õpilaskoostööle kasulik. Eesmärgina võib alles jääda ka number, mitme potentsiaalse kooliga on ühendust võetud, aga

valdkond peaks siiski püstitama ka eesmärgi, mitu kooli soovitakse liikmeks saada.

- Passiivsete koolidega tegelemise osas on tegevusaruandes vasturääkivusi ning ei tule välja, kuidas päriselt nendega tegeletakse. Ei saa olla reaalne, et kontakti mitte saavutamisel viiakse koolis läbi infotund - infotunni läbiviimiseks on vaja kooliga kontakt saavutada. Nagu eelmises aruandes mainitud, siis passiivsete koolide puhul on normaalsus, et nende esindajad ei vasta meilidele ega telefonikõnedele. Üldiselt aga põhimõtte, et passiivses koolis infotund läbi viia, on mõistlik - tuleb leida vaid see võimalus.
  - Jätkates eelmises aruandes soovitatuga, et leida erinevaid (loovaid) viise, kuidas passiivsete koolidega kontakti saavutada.
  - Soovitame tegevmeeskonnas/juhatuses kaaluda pikalt passiivsete koolide nimekirjas olnud õpilasesinduste/koolide liikmete nimekirjast välja arvamist.
  - Endiselt tuleb tähelepanu pöörata, kas passiivse kooli puhul on tegemist väikese kooliga, mis potentsiaalselt lähiaastatel haridusreformi käigus muutub, või suurema kooliga, kus on väga vajalik töötava ja kompetentse õpilasesinduse olemasolu.
- Infotunni ning populaarsete koolituste filmimisel on oht, et need ei tule välja piisavalt kvaliteetsed.
  - Revisjonikomisjon soovib panustada videote kvaliteeti nii tehniliselt kui ka sisu osas. Peab olema läbi mõeldud, kus ja millises formaadis neid filmitakse (alustada küsimusest, kas lihtsalt filmida üles läbiviidav koolitus või mõelda koolitusele täielikult uus ja kõitev video formaat), kes, kuidas ja millega filmib. Samuti on oluline, et video sisu oleks kvaliteetne, kaasahaarav ja õpilasesindusele kasulik. Soovitame võimalusel/vajadusel kaasata vilistlasi, kes varasemalt baaskoolitusprogrammi (ja selle loomisega) seotud on olnud.

KOMMUNIKATSIOONIVALDKOND

Revisjonikomisjon on kommunikatsioonivaldkonna puhul täheldanud olulist arengut võrreldes eelmise aruande perioodiga. Meile teadaolevalt on nüüd olnud sotsiaalmeedias kajastatud kõik Õpilasiidu kõneisikute sõnavõttud, samuti on ajakohastatud Instagrami *highlights*'id, nagu revisjonikomisjon oma eelmises aruandes soovitas. Käesoleva perioodi juures peame oluliseks aktivistide koosviibimiste regulaarset korraldamist ning kiidame nende head kajastamist sotsiaalmeedias. Eriti oluliseks sündmuseks oli antud perioodil

Õpilasliidu 25. juubel, kus õnnestus üle pika aja kaasata suurel ja mõjukal hulgal vilistlasi. Ka üldiselt oli juubel oma sündmuste ja sotsiaalmeedia kajastustega igati õnnestunud ja väärikalt peetud. Vilistlast kaasati ka sponsoriuse koolituse läbiviimisel, mille samuti igati heaks kiidame. Õpilasliidu uus logo, mingil määral ka koduleht, on saanud revisjonikomisjonilt, vilistlastelt ning Õpilasliidu välistelt inimestelt väga head tagasisidet - tunnustame julget sammu ja õnnestunud elluviimist. Toome välja ka sotsiaalmeediakampaania #kesmeidõpetab, mis leidis suurt kõlapinda ning juhatuse sõnutsi tõi lühikese ajaga Õpilasliidule märkimisväärselt palju jälgijaid juurde.

Tuvastatud riskid ja soovitused

- Juubeliga seoses oli ainuke tõrvatilk meepotis liikmeskoolide tänamine, mida ei toimunud. Ajalugu on näidanud, et seda tihti sünnipäevade puhul planeeritakse, aga kuivõrd see nõuab palju (rahalist) ressursi, siis ei tule need just liiga hästi välja, nii ka sel korral.
  - Soovitame edaspidi ühekordsete protsesside puhul, mida planeeritakse kõigile liikmetele ning mis nõuavad palju erinevaid ressursse, põhjalikult läbi mõelda, mida ning kuidas täpsemalt teha. Kui tundub, et võimekust pole piisavalt, siis pigem leida lihtsamaid alternatiive selle asemel, et teha midagi suurelt aga halvasti või sootuks üldse mitte.
- Revisjonikomisjonile jääb arusaamatuks, miks ei kasutata aktiivselt sotsiaalmeedia plaani, kuigi see on loodud. Sotsiaalmeediaplaani loomine ei saa olla eesmärk omaette - see on vahend Õpilasliidu sotsiaalmeedia eesmärkide edukaks saavutamiseks.
  - Soovitame hakata sotsiaalmeediaplaani kasutama ja/või edaspidi paremini läbi mõelda just kommunikatsioonivaldkonda puudutavate dokumentide puhul, kas need on realselt vajalikud arvestades seda, et sotsiaalmeedia on pidevas muutumises.
- Juhatusele nendib ning seda on näha ka kodulehe külastajale, et Õpilasliidu uus koduleht vajab veel detailide viimistlemist.
  - Juhime tähelepanu, et pärast uue juhatuse ning tegevmeeskonna tööle asumist ei jääks koduleht, selle viimistlemine ja uuendamine unarusse. Varasem praktika on näidanud, et see on väga kerge juhtuma, samas on see oluline osa, mis Õpilasliidust välja, kõikvõimalike partneriteni paistab.